

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

KARTA PRZEDMIOTU

Dane ogólne:

Nazwa przedmiotu:	Edukacja alternatywna i programy innowacyjne
Okres ważności karty:	ISE_PPiW_P_MGR_(2021-2026)
Forma kształcenia:	Studia jednolite magisterskie
Forma studiów:	stacjonarne
Profil studiów:	praktyczny
Kierunek studiów:	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
Specjalność/Specjalizacja:	

Przedmiot realizowany:

Rok	Semestr	Rodzaj zajęć	Liczba godzin	Wartość % zajęć	Rygor zaliczenia	ECTS
4	7	ćw	15	100	zaliczenie z oceną	2
		wyk	15	0	zaliczenie	
	8	ćw	15	100	zaliczenie z oceną	2
		wyk	15	0	zaliczenie	
Razem			60			4

Jednostka prowadząca przedmiot:	Instytut Studiów Edukacyjnych
Koordynator:	Kornelia Solich
Prowadzący zajęcia:	dr hab. Beata Oelszlaeger-Kosturek, dr Kornelia Solich
Moduł, grupa przedmiotów:	PRZYGOTOWANIE DO ZINTEGROWANEJ EDUKACJI ELEMENTARNEJ
Status przedmiotu:	obowiązkowy
Język wykładowy:	semestr: 7 - polski, semestr: 8 - polski
Przyporządkowanie zajęć/grup zajęć do dyscypliny naukowej/artystycznej	pedagogika (wiodąca), filozofia, językoznawstwo, nauki socjologiczne, psychologia

Objaśnienia:

Rodzaj zajęć: obowiązkowe, do wyboru.

Forma prowadzenia zajęć: w - wykład, ćw - ćwiczenia audytoryjne, lek - lektorat, s - seminarium, lab - laboratoria, p - projekt, sk - samokształcenie, pz - praktyka zawodowa, war - warsztaty, k - konwersatorium, pw - praca własna, p.art. - pracownia artystyczna, zp - zajęcia praktyczne

Dane merytoryczne

Przedmioty wprowadzające i wymagania wstępne:
Podstawy pedagogiki ogólnej i dydaktyki oraz pedagogiki zdolności i twórczości
Cel przedmiotu
Zdobycie przez studentów wiedzy o podstawowych cechach, własnościach, funkcjach alternatywnych szkół. Poznanie pedagogicznych zasad klasycznych szkół reformatorskich i ich specyfiki. Poznanie innowacyjnych programów edukacyjnych spotykanych na świecie, możliwości przekształcania specyficznych klasycznych koncepcji / szkół reformatorskich i innowacyjnych programów oraz stosowania konkretnych strategii i technik w celu stworzenia własnej koncepcji procesu przedszkolnej / wczesnoszkolnej edukacji. Przegląd dydaktycznych wartości każdej techniki w odniesieniu do potrzeb współczesnej praktyki pedagogicznej. Zapoznanie z możliwościami innowacyjnej pracy nauczyciela z dziećmi. Kształcenie umiejętności zastosowania zdobytej wiedzy do projektowania własnego programu

opartego na autorskiej koncepcji pracy z małym dzieckiem.

Szczegółowe efekty uczenia się

Lp.	Opis efektu uczenia się	Metoda realizacji efektów uczenia się	Metody sprawdzenia efektu uczenia się	Odniesienie do efektów dla modułu/specjalności/kierunku studiów
1	Student zna podstawowe cechy, własności, funkcje i podział alternatywnych koncepcji edukacyjnych. Zna światowe nowatorskie programy edukacyjne, podstawowe zasady pedagogiczne klasycznych koncepcji pedagogicznych i szkół reformatorskich, i ich specyfikę: strategię i techniki edukacji / uczenia się, organizację edukacji / nauczania, dzień pracy / nauki, zasoby materialne. Potrafi krótko scharakteryzować podstawowe zasady pedagogiczne poszczególnych klasycznych koncepcji pedagogicznych / szkół reformatorskich (M. Montessori, C. Freinet, Plan Dalton, pedagogika Waldorfska, Plan Jenajski) i określić ich konkretne strategię, techniki i metody kształcenia. Zdobędzie szerszą wiedzę na temat natury i specyfiki alternatywnej koncepcji pedagogicznej M. Montessori / C. Freineta w aktualnych warunkach. Potrafi wyjaśnić różnicę między klasycznym podejściem pedagogicznym w edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej a alternatywnym podejściem pedagogicznym M. Montessori / C. Freineta.	M7 (Dyskusja), M2 (Wykład konwersatoryjny), M3 (Wykład problemowy), M4 (Praca z materiałem źródłowym), M8 (Praca w grupach zadaniowych), M5 (Opis), M9 (Prezentacje multimedialne), M6 (Pogadanka), M1 (Wykład konwencjonalny)	Ocena wypowiedzi pisemnej, ocena projektu, Ocena pracy w grupie zadaniowej, Ocena prezentacji multimedialnej	K_W16, K_W15, K_W13
2	Student potrafi: transformować specyfikę poszczególnych koncepcji / szkół na potrzeby współczesnej praktyki przedszkolnej / wczesnoszkolnej i stosować określone strategię i techniki edukacji, kształcenia w procesie tworzenia własnego projektu; ocenić wartość dydaktyczną każdej techniki w odniesieniu do potrzeb współczesnej praktyki przedszkolnej / wczesnoszkolnej; przydatność metodologiczną i poprawność pracy z określonymi strategiami edukacyjnymi, technikami i organizacją procesu edukacji / nauczania. Stosuje wiedzę zaczerpniętą z koncepcji M. Montessori / C. Freineta o poszczególnych materiałach dydaktycznych / technikach nauczania ? w ich tworzeniu indywidualnym i grupowym podczas ćwiczeń. Analizuje i krytycznie ocenia możliwości realizacji poszczególnych elementów koncepcji pedagogicznej M. Montessori / C. Freineta w obecnych warunkach edukacji przedszkolnej / wczesnoszkolnej.	M7 (Dyskusja), M2 (Wykład konwersatoryjny), M3 (Wykład problemowy), M4 (Praca z materiałem źródłowym), M8 (Praca w grupach zadaniowych), M5 (Opis), M10 (Projekt), M9 (Prezentacje multimedialne), M6 (Pogadanka), M1 (Wykład konwencjonalny)	Ocena wypowiedzi pisemnej, ocena projektu, Ocena pracy w grupie zadaniowej, Ocena prezentacji multimedialnej	K_U03, K_U08
3	Student stworzy projekt edukacyjny z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy; zbuduje portfolio jakościowo wykazujące jego aktywny udział w wykładach, ćwiczeniach i samokształceniu ? służący zrozumieniu zasad, materiałów i środków oraz technik edukacyjnych.	M8 (Praca w grupach zadaniowych), M9 (Prezentacje multimedialne), M10 (Projekt)	ocena projektu, Ocena pracy w grupie zadaniowej, Ocena prezentacji multimedialnej	K_K19, K_K05

Metody realizacji efektów uczenia się (opis szczegółowy)

Dyskusja (M7 - zagadnienia dotyczące możliwości transformacji specyfiki poszczególnych koncepcji na potrzeby współczesnej praktyki przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz przydatności metodologicznej i poprawności pracy z określonymi strategiami edukacyjnymi, technikami i organizacją procesu edukacji / nauczania.), Praca w grupach zadaniowych (M8 - tworzenie projektu edukacyjnego z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy), Prezentacje multimedialne (M9 - Przedstawienie koncepcji edukacyjnych alternatywnych podejść do edukacji: M. Montessori, C. Freineta, Planu daltońskiego, Summerhill School, placówek Reggio Emilia, szkół Waldorfskich, BSS (Budzącej się Szkoły), Szkoły w Chmurze, Szkoły International Baccalaureate (IB), unschoolingu), Projekt (M10 - Tworzenie projektu edukacyjnego z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy w odniesieniu do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej), Wykład konwersatoryjny (M2 - Metoda realizacji efektu wiedzy dot. nowatorskich programów edukacyjnych, zasad pedagogicznych klasycznych koncepcji pedagogicznych i szkół reformatorskich, i ich specyfiki: strategii i techniki edukacji), Wykład problemowy (M3 - Istota koncepcji edukacyjnych alternatywnych podejść do edukacji: M. Montessori, C. Freineta, Planu daltońskiego, Summerhill School, placówek Reggio Emilia, szkół Waldorfskich, BSS (Budzącej się Szkoły), Szkoły w Chmurze, Szkoły International Baccalaureate (IB), unschoolingu), Wykład konwencjonalny (M1 - Metoda realizacji efektu z zakresu wiedzy dot. własności, funkcji i podziału alternatywnych koncepcji edukacyjnych.), Praca z materiałem źródłowym (M4 - Charakterystyka podstawowych zasad pedagogicznych poszczególnych klasycznych koncepcji pedagogicznych), Pogadanka (M6 - Analiza i ocena możliwości realizacji poszczególnych elementów omawianych na zajęciach koncepcji pedagogicznych w obecnych warunkach edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej), Opis (M5 - ocena wartości dydaktycznej strategii i technik koncepcji alternatywnych w odniesieniu do potrzeb współczesnej praktyki przedszkolnej i wczesnoszkolnej)	
Kryteria oceny i weryfikacji efektów uczenia się	
wiedza:	
Ocena prezentacji multimedialnej (Ocena przygotowanej zespołowo prezentacji wybranej koncepcji: Plan daltoński, Summerhill School, Szkoły International Baccalaureate (IB) w Polsce, Reggio Emilia, Szkoły Waldorfskie, BSS - Budząca się Szkoła, Szkoły według pedagogii C. Freineta, Szkoła w chmurze, unschooling) Ocena pracy w grupie zadaniowej (Ocena pracy nad zespołowej nad charakterystyką podstawowych zasad pedagogicznych poszczególnych klasycznych i alternatywnych koncepcji pedagogicznych) Ocena wypowiedzi pisemnej (Ocena wypowiedzi pisemnej w związku z przestudiowaną literaturą) ocena projektu (Ocena projektu edukacyjnego z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy w odniesieniu do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej)	
umiejętności:	
Ocena prezentacji multimedialnej (Ocena przygotowanej zespołowo prezentacji wybranej koncepcji: Plan daltoński, Summerhill School, Szkoły International Baccalaureate (IB) w Polsce, Reggio Emilia, Szkoły Waldorfskie, BSS - Budząca się Szkoła, Szkoły według pedagogii C. Freineta, Szkoła w chmurze, unschooling) Ocena pracy w grupie zadaniowej (Ocena pracy nad zespołowej nad charakterystyką podstawowych zasad pedagogicznych poszczególnych klasycznych i alternatywnych koncepcji pedagogicznych) Ocena wypowiedzi pisemnej (Ocena wypowiedzi pisemnej w związku z przestudiowaną literaturą) ocena projektu (Ocena projektu edukacyjnego z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy w odniesieniu do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej)	
kompetencje społeczne:	
Ocena prezentacji multimedialnej (Ocena przygotowanej zespołowo prezentacji wybranej koncepcji: Plan daltoński, Summerhill School, Szkoły International Baccalaureate (IB) w Polsce, Reggio Emilia, Szkoły Waldorfskie, BSS - Budząca się Szkoła, Szkoły według pedagogii C. Freineta, Szkoła w chmurze, unschooling) Ocena pracy w grupie zadaniowej (Ocena pracy nad zespołowej nad charakterystyką podstawowych zasad pedagogicznych poszczególnych klasycznych i alternatywnych koncepcji pedagogicznych) ocena projektu (Ocena projektu edukacyjnego z wykorzystaniem przyjętych strategii edukacji, kształcenia, technik, metod i form pracy w odniesieniu do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej)	
Warunki zaliczenia	
Obecność oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach, prace zaliczeniowe: wykonanie projektu, przygotowanie prezentacji multimedialnej, wypowiedź pisemna	
Treści Kształcenia	
	Liczba godzin
Semestr: 7	
Forma zajęć: wykład	
Edukacja alternatywna – ustalenia terminologiczne, geneza powstania ruchu edukacji alternatywnej Charakterystyka, cechy, funkcje i klasyfikacja alternatywnych szkół. Alternatywne koncepcje pedagogiczne XX wieku (John Dewey, Maria Montessori, Helena Parkhurst, C. W. Washburn, Peter Peterson, Owidiusz Decroly, Celestin Freinet, pedagogika Waldorfska). Alternatywne szkoły na świecie i innowacje pedagogiczne w Polsce: • Plan daltoński • Szkoły według pedagogii C. Freineta, Ruch Freinetowski na świecie. Szkoła Freineta, cele, zasady (wolność wypowiedzi, praca praktyczna, praca indywidualna, obserwacja pozaszkolna, współpraca nauczycieli), organizacja dnia. • Reggio Emilia • Szkoły Waldorfskie	15
Forma zajęć: ćwiczenia	
• Istota koncepcji edukacyjnej M. Montessori. Zasady i zadania w koncepcji edukacyjnej M. Montessori. Osobowość nauczyciela w kontekście alternatywnej koncepcji pedagogicznej M. Montessori.	15

•Plan daltoński - filary: wolność, samodzielność, współpraca. Edukacja daltońska w przedszkolu, założenia pracy, pomoce i akcesoria edukacyjne, planowanie pracy. Koncepcja planu daltońskiego w edukacji wczesnoszkolnej – indywidualizacja pracy z dzieckiem. Rola nauczyciela w organizowaniu środowiska edukacyjnego •Koncepcja edukacyjna C. Freineta. Techniki Freineta – swobodny tekst, korespondencja międzyszkolna, tworzenie książek, karty ortograficzne, karty do pracy z tekstem, gazetka klasy. Samokontrola, karty samokontrolne, samoocena, sposoby oceny i samooceny. Możliwości organizacji pracy, zarządzanie życiem w klasie, harmonogram, działalność rady klasowej, samorząd, zasady zachowania, wychowanie do odpowiedzialności - prawa i obowiązki, podział zadań. Planowanie wspólnej pracy, planowanie pracy indywidualnej, tworzenie planów tygodniowych, tworzenie ofert swobodnego wyboru zadań.	15
Semestr: 8	
Forma zajęć: wykład	
•BSS – Budząca się Szkoła •Summerhill School •Szkoly International Baccalaureate (IB) w Polsce - Monnet International School •Szkola w chmurze •Unschooling Dydaktyczne i organizacyjne konsekwencje zastosowania alternatywnych koncepcji pedagogicznych w praktyce szkolnej. Jakość i efektywność alternatywnych szkół i programów innowacyjnych. Wizyty studyjne: Szkoła realizująca Plan Daltoński, przedszkole M. Montessorii, Szkoła realizująca koncepcję pedagogiczną C. Freineta	15
Forma zajęć: ćwiczenia	
Innowacyjne pedagogiczne w przedszkolach: Mały Miś w świecie wielkiej literatury. Ogólnopolski Program Czytelniczy. Przedszkolak pełen zdrowia Cała Polska czyta dzieciom Kodowanie na dywanie Przyjaciele Zippiego Kuferek Tajemnic - wykorzystanie narzędzia krytycznego myślenia TOC (Theory of Constraints - teoria ograniczeń) Wizyty studyjne w przedszkolach realizujących programy innowacyjne.	15
Literatura	
Podstawowa	
Miksza M., Zrozumieć Montessori czyli Maria Montessori o wychowaniu dziecka, Impuls, Kraków 2004	
Robinson K., Kreatywne szkoły , Element, Kraków 2015	
Śliwowski B., Melosik Z. (red.), Edukacja alternatywna XXI wieku, Impuls, Kraków 2013	
Śliwowski B. (red.), Pedagogika alternatywna. Postulaty, projekty i kontynuacje, Impuls, Kraków 2007	
Żylińska M. (red.), Nurty edukacji alternatywnej w świetle wiedzy o procesach uczenia się, Edukatorium, Toruń 2019	
Uzupełniająca	
Dolya G., Technologia rozwoju dziecka. Klucz do uczenia się” , Key to Learning Polska 2007	
Hawranek M., Szkoły, do których chce się chodzić (są bliżej, niż myślisz), Znak Literanova, Kraków 2021	
Karwowska-Struczyk M., Edukacja przedszkolna. W poszukiwaniu innych rozwiązań, Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2012	

Kędra M., Cogito - szkoła z własnym obliczem, Impuls, Kraków 2021
MoostN., Jak kózka uczyła się pływać, Dobra Literatura, Gdańsk 2015
SEMENOWICZ, H., Nowoczesna szkoła francuska technik Freineta, Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki Celestyna Freineta, Warszawa 1995
Sowiński R., Zrozumieć Plan Daltoński, SOR-MAN 2022
Świć A., Kodowanie na dywanie. Vademecum, Fundacja Rozwoju Edukacji Cyfrowej, Gdańsk 2020
Żylińska M., Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2013
Kuferek Tajemnic - program rozwijający Myślenie Krytyczne, https://kuferektajemnic.pl/
Szkoły alternatywne w Polsce, https://www.ourkids.net/pl/szkoły-alternatywne-w-polsce.php

Sposób określenia liczby punktów ECTS		
Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się	Obciążenia studenta [w godz.]	
Zajęcia dydaktyczne	60	
Samokształcenie	0	
Praca własna studenta	40	
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100	
Liczba punktów ECTS		
Łączna liczba punktów ECTS przypisana do przedmiotu	4	
Bezpośredni kontakt z nauczycielem	L. godzin	ECTS
	60	2,4

1 godz = 45 minut; 1 punkt ECTS = 25-30 godzin

W sekcji 'Liczba punktów ECTS' suma punktów ECTS zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.